

ISSN—0207—4710

статья
на тему
В. А. А. А.
1741/7
I. Азербайжан
К. И.
INV.

НЕЖО РЧИМ

№ 3 • МАРТ • 1986

Журнал ики
Рәјасәт һеј'ә

Фә Азербайжан ССР Али Совети
ини (Уәхри фәрманы илә тәлтиф
олунмушдур.

ИЈИРМИ ЈЕДДИ ДИБЧӘК

Рафиг ЈУСИФОВЛУ

Рәссам Сәмајә НҮСҖИНОВА

Күрдәмир районунун Бағман кәнд сәккизиллик мәктәбиндә ијирми једди дибчәк вар. Бу дибчәкләрдә ијирми једди күл бој атыр, чичәкләјир. Бу ијирми једди күлүн әтри бүтүн мәктәбә јајылып. Дибчәкләрин үстүндә сәлигә илә јазылы адлар вар: Камран Гасымов, Тәбриз Чәбрајылов, Фамилә Јусифова, Фәрганә Әһмәдова, Дилбәр Әмраһова, Улдуз Чәбрајылова, Нуријә Салманова...

Јәгин тәәччүбләндиниз ки, һеч белә дә күл адлары олар? Ушаглар, тәләсмәјин. Бу адлар күлләрин јох, онлара гуллуг едән, өзләри дә көрпә күлләри хатырладан октябрјатларындыр.

Мәктәбин директору Фәзаил Чәбрајылов дејир: «Бизим октябрјатларымызын да көрпә күлләр кими гајғыја еһтијачы вар. Онларын тә'лим-тәрбијәси илә мәктәбимизин синиф мүәллимләри Көвһәр Дадашова вә Сара Чәбрајылова мәшғул олурлар».

Бағман кәнд мәктәбиндә тәһсил

алан октябрјатлар әмәјә мәһәббәт руһунда тәрбијә олунурлар. Ким билир, бәлкә дә «Ағ тызыл иткисинә гаршы» әмәлијатында һәвәслә иштирак едән бу балача мәктәблиләр кәләчәјин адлы-санлы памбыг усталары олачаглар. Онлар јолларда вә саһәләрдә памбыг иткисинин гаршысыны алмағы өһдәләринә көтүрмүшләр. Октябрјатлар памбыг совкасына гаршы мүбаризәдә дә фәал иштирак едиләр.

Гыш ајларында октябрјатлардан ибарәт «Китаб бәрпачылары» фәәлијәтә башлајыр. Онлар чилди гошмуш, вәрәгәләри чырылмыш дәрсликләри сәлигә илә бәрпа едиләр.

Балача мәктәблиләр Көјчај, Агдаш, Ағсу вә Учар районунун октябрјатлары илә тез-тез мәктублашырлар. Чох заман бу мәктублашма айләви достлуға чеврилик.

Бир сөзлә, бағманлы октябрјатларын нәчиб ишләриндән бәсләдикләри күлләрин әтри кәлир.

КОСМИК АГРОНОМЛАР

Емин МАҢМУДОВ

Рәссам Назим АҒАЈЕВ

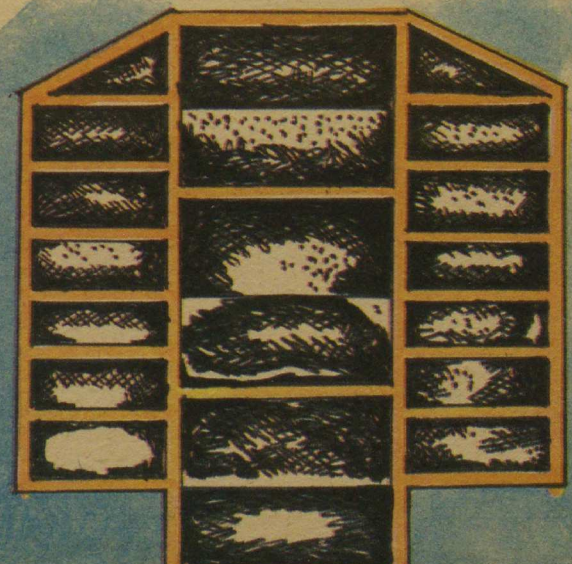
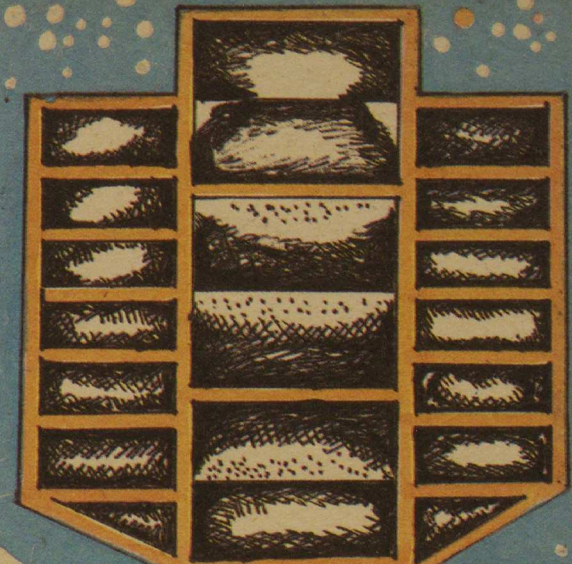
Нә үчүн инсанлар космик кәми илә көјә галхырлар? Бу суалы алимә версәниз белә чаваб аларсыныз: «Јери даһа јакшы өјрәнмәк үчүн». Гәрибәдир, нечә олур ки, јери өјрәнмәк үчүн космоса галхмаг лазым кәлир?!

Тәјјарә илә учанлар јакшы билирләр ки, һүндүрдән баһанда һәр шеји даһа ајдын көрмәк олур. Дејәк ки, чај дашыр. Адамлар буну көрән кими техника илә бирликдә чајын дашдығы јерә кедирләр. Анчаг ола билсин ки, чај бир јердә јох, бир нечә јердә бәнди дағыдыр. Чох вахт һеч кәсин бундан хәбәри олмур. Белә һалда бир јердә дашгынын габағы алынса да, о бири дашгынар даһа чох зијан вура биләр. Тәјјарә илә учуб чајы башдан-баша јохламаг даһа өлвәришлидик.

Космоса галхдыгда һәр шеј даһа ајдын көрүнүр. Мәсәлән, буз бағламыш шоран торпаглары һамымыз көрүрүк. Анчаг онун һарадан башлајыб, һарада гуртардығыны тә'јин еләмәк чәтин олур. Амма космик кәмидән баһанда шоран торпаглар даһа ајдын нәзәрә чарпыр. Јај вахты биткиләрин рәнкинә јүксәкдән баһмагла һансы саһәләрин суја даһа чох еһтијачы олдуғуну көрмәк чәтин дејил.

Бә'зән сәһра гумлары јаваш-јаваш ирәлиләјиб бағлары өкин јерләрини басыр. Белә һалда космосдан баһанлар ајдын көрүрләр ки, гумлар һансы тәрәфә һәрәкәт едиләр, сәһранын јолу һарада кәсилмәлидик. Һарада горујучу мөшә салынмалыдыр вә с.

Билирсинизми, космик кәмидән торпағы өјрәнән алимләрә нә ады вериләр? Космик агрономлар.

БОСТАҢДА ГАЛМАГАЛ

Васил МОРУГА

Сулар бир вахт ашағыдан
Јухары ахармышлар.
Балыглар јува гурмагчын
Саһилә чыхармышлар!
Хәрчәнкләри кечә-күндүз
Доғрајармыш ағрылар,
Хорузларын әвәзинә
Банлајармыш арылар.
Пишији беләдән-белә
Говармыш кичик сичан.
Бизим балача Машенка
Нәнә имиш о заман...
Бах о заманлар бостанда
Әјләшмишди нохуд бәј.
Гаршысына гојмушдулар
Дүз үч чүр ләзиз јемәк.
Өзүнү күнә верирди
О, тәнбәл гочалартәк.
Билмирди ки, нә еләсин,
Тутду ону әснәмәк.
Көјнәји јыртылды бирдән,
Елә ки, әсди күләк, —
Нохуд дәјди балгабағын
Дүз алнына хүлләтәк.
Бах бојуна, бүхунуна,
Утанмыр һа балгабаг.
Гышгырыр ки, көмәк един,
Нохуд мәнә чәкди дағ!
Гачыр гарпыз балалары,
Гачыр гарпыз өзү дә.
Нохуд дөнүб әждаһаја
Онларын да көзүндә.
Һаја дүшүб, күјә дүшүб
Гачыр картоф, сарымсаг.
Помидору силкәләјән
Утанмаз хијара бах!

— Нә јатмысан, әј помидор,
Гышгырырам сәһәрдән.
Нохуд кәлир үстүмүзә
Хәбәрин вар хәбәрдән!!
— Нә һагг илә ојатмысан,
Хијар, мәни јухудан!!
О, мәнә гардаш кимиди, —
Горхум јохдур нохуддан.
— Әј һај, бу да сөз данышды.
Сән гарпыздан гочагсан! —
Көрмүрсәнми нечә гачыр,
Дур гач, нечә ки, сағсан!
Јаман горхду, галхды јердән
Помидор титрәјәрәк.
Учду тағларын үстүлә
Гырмызы метеортәк.
Бахын јазыг бадымчана,
Кедир јорға јеришлә.
«Тәләсән тәндирә дүшәр», —
О, тоггушду јемишлә.
— Базарамы тәләсирсән,
Достум, бир аз кет јаваш!

— Мән нә һајда, сән нә һајда,
Базар нәди, әј гардаш!
Нохуд кәлир, гачырам ки,
Өз чанымы гуртарам.
— Нохуда бах, кәлир кәлсин,
Инди ону тутарам,
Јахшы-јахшы бударам.
Гочагдырса, гој о мәним
Шилләми дадсын көрүм!!
Нохудун һүнәри варса,
Гој мәнә чатсын көрүм! —
Дејиб гачды тез јемиш дә.
Јумаланды енишдә.
Бостана дүшдү чакнашма,
һәрә бир јана гачды.
Горхусундан тәрәвәзләр
Гуш кими ганад ачды.
Бири амбара јүјүрдү,
Бири гапы далына,
Бири чардаға дырмашды,
Тәнбәлин вај һалына!
Габагда вар дәрин чухур,
Нохуд кәлир архадан.
— Нејләмәли!! — Тәрәвәзләр
Әсирдиләр горхудан.
Нохуд кәлир, нохуд кәлир!
Көзләр чыхды кәлләјә.
Хијар елә тәләсди ки,
Кедиб дүшдү чәлләјә...
Бостана кирди бостанчы,
Инанмады көзүнә.
Ураланыб бүтүн тағлар,
Бошалыбды «хәзинә».
Дөјдү башына, дизинә,
Көзләриндән ахды чај!

Ләлә көчүб, јүрдү галыб,
Бу нә ишди, әј һарај!
Бостанын ураланмағы
Олду бөјүк дөрд она.
Бахыб көрдү ки, нохудлар
Сәпәләниб дөрд јана.
Әввәлчә бир аз дурухду,
Бир шеј баша дүшмәди.
Фикирләшди, фикирләшди,
Бармағыны дишләди:
— Аһа, тапдым, гупгуруду,
Бу, нохудун ишиди.
Кәрәк ону тез дәрәјдим, —
Бостанчы һеј дүшүндү.
О, нохудун күнаһыны
Көзләриндән охуду.
О замандан јазыг гары
Көј-көј дәрир нохуду...

Тәрчүмә едени:
Рафиг ЈУСИФОВЛУ.

Рәссам Ариф ӘЗИЗОВ

Ј А Ш Ы Л М Е Ш

Һәрдән дејирләр: «Ағач кими чансыз, дүҗғусузсан!» Мәкәр бу доғрудурму?

Јашыл мешәдән ғырылмыш ағачлар дәм-мир јолу илә кедирдиләр. Онлар һәјечан кечирирдиләр: «Көрәсән һара кедиб дүшәчәјик! Биздән нә дүзәлдәчәкләр!».

Шәһәрләр, кәндләр, стансијалар үфүгләр архасында көрүнмәз олурду. Ағачлар будагларыны јелләјир, сәјһәлләрә јахшы јол арзулајырдылар.

Бөјүк стансијаларын бириндә ағачлары бошалтдылар. Машынлар кәлди. Ағачлар бир-бириндән һәмишәлик ајрылмалы олдулар.

Онларын бир гисмини о саат қағыз фабрикинә апардылар. Ағачлар бурада тәртә-

Јури ЈАРМЫШ
(Украјна)

МУБАҢИСӘ ЕДӘН ТОПЛАР

Топлар мубаһисә едирдиләр. Бөјүк дәри топ ифтихарла дејирди:

— Аһ, нечә көзәлдир, футболчу күчү кәлдикчә сәнә зәрбә ендирә, сән исә выјылтыјла учуб гапы торуна кирәсән!

— Еһ, бу нәдир ки! — Балача ағ топ һирслә диләнди. — Тәпиклә вурулмагдан мәним һеч хошум кәлмир. Дикәр тәрәфдән тора кирмәк ојунун сүрәтини азалдыр. һејф дејил торун үстүндән о јан, бу јана учасан!

Бөјүк дәри топ сөзүнүн үстүндә мөһкәм дурмушду:

— һеч билирсән диггәти чәлб етмәк нечә көзәлдир! Ојунчуларын һамысы сәнә тез чатмаға чан атырлар. Онлар чалышырлар ки, сәни мејданча боју ора-бура говсунлар.

Балача топ һирсләнди:

— Торпағын үстүндә о јан-бу јана дијирләнмәк! — Бу ки, рүсвајчылыгдыр!

Топлар елә һеј мубаһисә едир, бир-биринин үстүнә ачыгланырдылар.

Онларын икиси дә һағлы дејилми!